

VLAAMSE OVERHEID
DEPARTEMENT LANDBOUW EN VISSERIJ
AFDELING LANDBOUW- EN VISSERIJBELEID

ADVIES VAN DE VLAAMSE OVERHEID INZAKE DE HERVORMING VAN HET GEMEENSCHAPPELIJK VISSERIJBELEID

Doc. 8977/09 PECHE 102, Groenboek

1. ACHTERGROND EN STAND VAN ZAKEN

Het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) kwam in 1983 tot stand en in de EU-verdragen wordt het visserijbeleid vastgelegd als één van de exclusieve bevoegdheden van de Gemeenschap. Het GVB nadert een nieuwe hervormingsronde die van kracht moet worden in 2013. Deze hervorming zal een aantal zaken moeten aanpakken die onopgelost bleven in het verleden, zoals de overbevissing van vele Europese visbestanden, de overcapaciteit van de vissersvloot met als gevolg daarvan de slechte economische resultaten.

Op 17 september 2008 legde de Europese Commissie (COM) een werkdocument voor met een voorstel tot hervorming van het GVB en nam zij zich voor om begin 2009 een consultatiedocument terzake voor te leggen.

Tijdens de informele ministeriële bijeenkomst op 29 september 2008 heeft het Franse voorzitterschap de aanzet gegeven tot een eerste debat over de komende evaluatie van het GVB. Uitgaande van vijf vragen bespraken de ministers hoe de uiterlijk in 2012 vereiste herziening van de instandhoudings- en vlootbeheersmaatregelen het best kan worden aangepakt.

De COM diende op 21 april 2009 haar Groenboek in “Hervorming van het gemeenschappelijk visserijbeleid” als aanzet tot overleg met lidstaten en belanghebbenden en tot een brede publieke discussie over de toekomstige hervorming van het GVB. Dit raadplegingproces loopt tot 31 december 2009. Een samenvatting ervan zal in 2010 worden gepubliceerd. Daarna zal de COM bij de Raad en het Europese Parlement in 2011 een

wetgevingsvoorstel indienen, dat in 2011 zal worden besproken om in 2012 aangenomen te worden en in 2013 in werking te treden.

De Commissie presenteerde het Groenboek op de Raad Landbouw en Visserij op 23 april 2009. In de voorlopige kanttekeningen die zij daar vervolgens bij plaatsten, kwamen de lidstaten in hoofdzaak overeen dat een ingrijpende hervorming nodig is, teneinde het beheersen en het besluitvormingsproces te verbeteren en te vereenvoudigen. Onder de vele aspecten van het GVB kwam de nadruk vooral te liggen op kwesties als overcapaciteit, teruggooi, quotumbeheer, steun voor kustvisserij en herziening van de financieringsregels. Voorts benadrukten de lidstaten het belang van nauw overleg met belanghebbenden, opdat de resultaten van de hervorming voor laatstgenoemde aanvaardbaar zouden zijn.

Tijdens de zitting van de Raad Landbouw en Visserij op 25 mei 2009 werd een debat gehouden over de hervorming van het GVB aan de hand van het Groenboek. Hierbij werd vooral ingegaan op de belangrijkste elementen voor het toekomstige GVB, en elementen die niet in het Groenboek staan en volgens de lidstaten aan bod moeten komen tijdens de besprekingen over de hervorming van het GVB.

2. SAMENVATTING GROENBOEK

In haar inleiding schetst de COM een toekomstbeeld van de Europese visserij die in 2020 terug performant en duurzaam zou moeten zijn op economisch, sociaal en ecologisch vlak, na een drastische hervorming van het GVB in 2013. Deze hervorming moet het mogelijk maken om de huidige situatie die gekenmerkt wordt door overbevissing van de meeste bestanden, aanhoudende overcapaciteit van de vloten en slechte economische resultaten ervan, om te keren.

De vorige hervorming dateert van 2002 maar heeft niet overal geleid tot een duurzame visserij. Zowat 88 % van de Europese visbestanden wordt overbevist t.o.v. de Maximale Duurzame Opbrengst (MDO of MSY-waarden). Van deze bestanden, bevindt 30 % zich buiten veilige biologische grenzen, wat betekent dat zij zich misschien niet volledig kunnen herstellen.

Slechts een beperkt aantal EU-vloten vist momenteel op winstgevende wijze, dus zonder overheidssteun terwijl de meeste met verlies werken of zeer lage opbrengsten hebben. De reden hiervoor is, volgens de COM, de chronische overcapaciteit waarvan overbevissing zowel oorzaak als gevolg is. De reductie in capaciteit van de laatste jaren is onvoldoende geweest om deze vicieuze cirkel te doorbreken. Het gevolg is een verdere daling van de Europese aanvoer en een toenemende afhankelijkheid van de invoer van visserijproducten.

Daarnaast veroorzaakt dit ook toenemende politieke druk om korte termijn oplossingen voor deze problemen te zoeken ten nadele van de toekomstige duurzaamheid van de visserijsector. Dit leidt bovendien tot een voortdurend complexer worden van de reglementering die steeds moeilijker te controleren valt.

In het Groenboek komt de COM tot de conclusie dat bovenstaande situatie te wijten is aan vijf structurele tekortkomingen van haar beleid. Deze worden achtereenvolgens besproken en aan de hand van vragen voorgelegd ter discussie:

- * Een diepgeworteld probleem van overcapaciteit van de vloten.
- * Onduidelijke beheersdoelstellingen die resulteren in onvoldoende richtlijnen voor beslissingen en uitvoering ervan.
- * Een besluitvormingsproces dat korte termijn doelstellingen aanmoedigt.
- * Een kader dat onvoldoende verantwoordelijkheid geeft aan de sector.
- * Een gebrek aan politieke wil om opvolging af te dwingen en te weinig naleving van de regels door de sector.

Vervolgens worden op dezelfde wijze mogelijke verbeteringen in het beheer van de visserij in de EU besproken:

2.1. Een gedifferentieerde visserijregeling ter bescherming van kleinschalige kustvloten.

De COM pleit voor een aparte aanpak voor lokale kustvisserij, omwille van sociale en economische redenen, die niet verhindert dat grote vloten de noodzakelijke herstructureringen ondergaan. Daarom stelt de COM gedifferentieerde beheersregelingen voor: één voor grootschalige vloten met nadruk op aanpassing van de capaciteit en economische efficiëntie, en een tweede voor kleinschalige vloten in kustgemeenschappen met nadruk op sociale oogmerken. Ook voor overheidssteun zou dit tweesporenbeleid kunnen worden gehanteerd. De grootschalige vloot zou zelfbedruipend moeten zijn. Het kleinschalige segment kan via overheidssteun worden geholpen. Hierbij moet steeds de ecologische duurzaamheid in het oog worden gehouden.

Volgende vragen worden gesteld:

- Hoe kan de totale vlootcapaciteit worden aangepast met aandacht voor de sociale bekommernissen van de kustgemeenschappen en voor de specifieke situatie van de kleine en middelgrote ondernemingen in deze sector?
- Hoe kan een gedifferentieerde regeling in de praktijk werken?
- Hoe kunnen de kleinschalige visserijtakken in het licht van hun band met de kustgemeenschappen worden gedefinieerd?
- Hoe moet de EU zorgen voor sturing en voor een gelijk speelveld?

2.2. De EU-visserij optimaliseren.

Naar aanleiding van de Wereldtop inzake duurzame ontwikkeling van 2002 hebben alle lidstaten het MSY-concept goedgekeurd als een tegen 2015 te halen doelstelling. De meeste communautaire visserijactiviteiten buiten de Middellandse Zee worden beheerd aan de hand van totaal toegestane vangsten (TAC's) die over de lidstaten worden verdeeld. Het huidige TAC en quotasysteem leidde, vooral in de gemengde visserij, tot ongewenste bijvangsten en teruggooi. Het overboord zetten van vis is niet

alleen een verspilling van kostbare hulpbronnen, maar zet ook een rem op het herstel van verschillende bestanden. In het toekomstige GVB moet het overboord zetten van vis worden voorkomen.

Beheer dat enkel gebaseerd is op visserijinspanning (VI) kan dit vermijden, maar bereikt men zo wel de doelstellingen van het GVB?

- Hoe kunnen in het kader van het toekomstige GVB langetermijnbeheersplannen voor alle Europese visserijtakken worden ontwikkeld? Moet het toekomstige GVB afstappen van beheersplannen voor bestanden en opteren voor beheersplannen per visserijtak?
- Moet een hervorming van het GVB in twee stappen worden overwogen: specifieke maatregelen in de richting van de MDO vóór 2015, gevolgd door maatregelen voor het behoud van de MDO als maximaal exploitatieniveau ná die datum?
- Welke mogelijkheden bestaan er om de MDO-verbintenis in de gemengde visserij toe te passen en tegelijkertijd teruggooi te voorkomen?
- Welk moet het voornaamste beheerssysteem voor de Europese visserij worden en op welke visserijtakken moet het van toepassing zijn? Vangstbeperkingen? Beperking van de visserijinspanning? Een combinatie van beide? Andere opties?
- Welke maatregelen moeten worden genomen om teruggooi in de Europese visserij verder terug te dringen? Kan beheer aan de hand van overdraagbare quota hiervoor nuttig zijn?

2.3. Relatieve stabiliteit en toegang tot de kustvisserij:

Beide principes kunnen volgens de COM worden in vraag gesteld.

Relatieve stabiliteit werd in 1983 als beginsel in het eerste GVB ingevoerd. Het houdt in dat het aandeel van elke lidstaat in elk quotum constant moet blijven. Het voordeel van relatieve stabiliteit is dat hiermee een mechanisme voor de verdeling van de vangstmogelijkheden over de lidstaten werd vastgesteld maar anderzijds heeft het ook geleid tot erg complexe praktijken zoals de ruil van quota onder lidstaten. Na meer dan 25 jaar beleidsvoering is echter een grote discrepantie ontstaan tussen de aan de lidstaten toegewezen quota en de reële behoeften van de vloten. Het principe van de relatieve stabiliteit staat op verschillende manieren een flexibel beheer van het GVB in de weg: het leidt tot weinig efficiënte en weinig flexibele visserijactiviteiten, het bevordert het kortetermijndenken en het werkt teruggooi in de hand.

De toegang tot de twaalfmijlszones is een andere vaststaande regeling. Deze regel heeft in het algemeen goed gewerkt en kan eventueel nog worden aangescherpt indien een specifieke regeling voor kleinschalige vloten wordt ontwikkeld.

- Hoe moet het beginsel van relatieve stabiliteit worden bijgestuurd, wil men dat het beter bijdraagt tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het GVB? Moet het beginsel worden afgeschaft of moet het van een ruimere flexibiliteit worden voorzien, en indien ja, hoe? Hoe kunnen dergelijke alternatieven worden

ontworpen?

- Moet de toegang tot de twaalfmijlszone beperkt worden tot kleinschalige vissersvaartuigen?

2.4. Handel en markten – van vangst tot verbruiker:

De Europese visserijsector (inclusief aquacultuur) incasseert doorgaans maar een klein aandeel van de prijs die de consument in de winkel voor zijn vis betaalt. In het algemeen zijn de prijzen van de eerste verkoop van vis gestagneerd, zelfs ten tijde van de enorme schommelingen van de brandstofprijzen, zoals in 2008. De eerste maanden van 2009 worden gekenmerkt door een instorting van de meeste visprijzen.

Dit heeft drie belangrijke gevolgen gehad:

- (1) de aanhoudend lage prijzen zetten de vissers ertoe aan op zoek te gaan naar grote hoeveelheden;
- (2) het feit dat de stijgende productiekosten niet aan de consument kunnen worden doorgerekend, leidt tot een chronische lage rendabiliteit en tot overbevissing;
- (3) hierdoor worden de vissers steeds afhankelijker van overheidssteun, met als gevolg dat die steun integraal en permanent in de ondernemingsplannen van de visserijsector wordt opgevoerd.

De redenen voor deze situatie worden in de tekst uiteengezet:

- De Europese productiesector is versnipperd en heeft zich onvoldoende georganiseerd, in contrast tot de zeer geconcentreerde distributiebranche die 90 % van de productie afzet.
- Het consumptiepatroon is verschoven naar meer verwerkte of ingevroren producten terwijl de koolstofvoetafdruk niet in de prijs wordt verrekend. Het relatieve aandeel van de vis in de prijs daalt.
- De prijs van bepaalde visserijproducten wordt tevens bepaald door het zeer grote aandeel uit derde landen ingevoerde producten. De EG moet zich tot doel stellen een gelijk speelveld op de interne markt te garanderen door de herkomst van visserijproducten uit een duurzaam beheerde visserij te bevorderen.

Daarnaast wordt de bestaande marktinterventieregeling in de huidige gemeenschappelijke marktoordening (GMO) in vraag gesteld. Dit systeem houdt geen rekening met het veranderende evenwicht tussen vraag en aanbod en is steeds moeilijker beheersbaar gebleken. Bovendien is het nut van de regeling geleidelijk geslonken als gevolg van de slechte toestand van de bestanden en de sterke afhankelijkheid van in de EU ingevoerde producten.

Het zwaartepunt van een toekomstige GMO zou moeten verschuiven van prijsondersteuning naar betere structuren waarin de producenten zich verenigen. Producentenorganisaties zouden meer bevoegdheid moeten krijgen op vlak van visserijbeheer en in de afzet van hun producten. Zo zou beter op de vraag kunnen worden ingespeeld en zouden zij door certificering, betere etikettering en

traceerbaarheid beter kunnen voldoen aan de toenemende vraag van consumenten en kleinhandelaren.

- Hoe kunnen marktmechanismen worden gebruikt om de ontwikkeling van marktefficiënte en duurzaam geëxploiteerde visserijtakken te bevorderen?
- Hoe kan in het kader van het toekomstige GVB het best steun worden verleend voor certificering en etikettering?
- Wat is de beste manier om de traceerbaarheid en de doorzichtigheid in de productieketen te bevorderen?
- Hoe kan de EU een gelijk speelveld op de interne markt garanderen door de herkomst van visserijproducten uit een duurzaam beheerde visserij te bevorderen?
- Wat kunnen de PO's doen om de productie beter op de behoeften van de markt af te stemmen? Welke nieuwe marktconforme beleidsinstrumenten kunnen via de PO's ten uitvoer worden gelegd? Hoe kunnen vissers hun positie tegenover de verwerkings- en afzetbranche verbeteren?
- Welke rol speelt het handelsbeleid in het tot stand brengen van een evenwicht tussen de belangen van producenten en consumenten en van de EU en de naar de EU uitvoerende derde landen?

2.5. Integratie van het GVB in de bredere context van het Maritieme Beleid.

In het geïntegreerde maritieme beleid (GMB) komt de interactie tussen maritieme aangelegenheden en alle andere beleidsgebieden van de EU aan bod. Een geïntegreerde benadering met het toekomstige GVB moet de volgende stap zijn. Hierbij wordt onder meer aandacht besteed aan de ecosysteembenadering, competitie voor ruimte op zee en de aanpak van de klimaatverandering.

Cruciale uitdagingen zoals de klimaatverandering, het emissiebeleid en energie-efficiëntie moeten in aanmerking worden genomen bij het vaststellen van het toekomstige GVB en de rol die dit beleid speelt bij het vormgeven van de toekomst van de visserij- en de aquacultuursector. Bovendien moet via het EVF of andere financieringsinstrumenten worden gezorgd voor de nodige middelen ter verwezenlijking van de bredere doelstellingen van het GMB.

- Op welke gebieden is sprake van een nieuwe verwevenheid tussen de visserijsector en andere sectoren? Op welk gebied is integratie in het GMB in het bijzonder nodig?
- Hoe kan het toekomstige GVB bijdragen tot de continue toegang van de visserij (visserijvloeden en aquacultuur) tot de mariene ruimte binnen een geïntegreerd kader voor ruimtelijke ordening?

- Hoe kan het best worden gezorgd voor coherentie tussen het GVB en de (uitvoering van de) kaderrichtlijn mariene strategie?
- Hoe kunnen in het kader van het toekomstige GVB maatregelen tot aanpassing aan de klimaatverandering worden gesteund en hoe kan het GVB ervoor zorgen dat de visserij de veerkracht van de mariene ecosystemen niet ondermijnt?

2.6. De kennisbasis voor het beleid.

Het blijft van prioritair belang de communicatie tussen wetenschappers, beleidsmakers en belanghebbende partijen, o.m. de RAC's, te verbeteren en zich van de volledige steun van al deze actoren voor het proces te verzekeren.

- Hoe kan een kader worden gecreëerd waarin degelijk wetenschappelijk onderzoek naar de visserij wordt verricht, onder meer in regio's waar momenteel een lacune op dit gebied bestaat? Hoe kan het best worden gezorgd voor een goede coördinatie van onderzoeksprogramma's in de EU? Hoe kan worden gezorgd voor de nodige middelen en voor opleiding van jonge onderzoekers op dit gebied?
- Hoe kan er het best voor worden gezorgd dat reeds beschikbare middelen ook in de toekomst beschikbaar blijven en worden gebruikt voor de verstrekking van relevant en tijdig advies?
- Hoe kan de betrokkenheid van de belanghebbende partijen bij onderzoeksprojecten worden bevorderd en hoe kan de kennis van de belanghebbende partijen in op onderzoek gebaseerde adviezen worden geïncorporeerd?

2.7 Structureel beleid en overheidssteun.

De visserijsector ontvangt aanzienlijke bedragen aan overheidssteun, hetzij via de visserijfondsen van de EU, hetzij via financiële of andere steunmaatregelen van de lidstaten, waaronder vrijstelling van belastingen. Deze steunverlening staat vaak op gespannen voet met de doelstellingen van het GVB, met name de vereiste vermindering van de overcapaciteit, en heeft soms geleid tot een opstapeling in plaats van een oplossing van structurele problemen.

Dankzij de verbeteringen in het kader van de GVB-hervorming van 2002 zijn sommige vormen van financiële steunverlening die de overcapaciteit en de overinvestering rechtstreeks in de hand werkten, afgeschaft. Niettemin blijft de synergie ondermaats en zijn te weinig voorwaarden gekoppeld aan de manier waarop de lidstaten de visserijsteun mogen spenderen.

Daarom moet de band tussen de overheidsfinanciering (met name uit het EVF), de doelstellingen van het beleid en de nieuwe problemen waarmee de mariene activiteiten worden geconfronteerd, strakker worden aangehaald. De volgende hervorming moet het mogelijk maken de structurele tekortkomingen van de sector aan te passen en tegelijkertijd garanties te bieden tegen eventuele ongewenste bijwerkingen van de hervorming. De hervorming moet bevorderlijk zijn voor de herstructurering en

modernisering van de Europese sector, moet de economische rendabiliteit op lange termijn helpen te verbeteren en moet het kunstmatig in stand houden van de overcapaciteit voorkomen.

- Aan welke topprioriteiten moet de verlening van overheidssteun in de toekomst gekoppeld zijn en waarom? Welke veranderingen kan de sector niet in zijn eentje behappen en vergen daarom financiële overheidssteun?
- Hoe kan ervoor worden gezorgd dat de financiële middelen vooral worden ingezet voor innovatie en aanpassing aan nieuwe beleidsgebieden en omstandigheden? Is er financiering nodig voor een bepaald nieuw beleidsgebied? Moeten de financiële overheidsmiddelen vooral worden besteed aan specifieke overgangsstappen, zoals de afschaffing van het teruggooien van vis?
- Hoe kan worden gezorgd voor synergie en coherentie tussen de GVB-middelen en andere communautaire en nationale instrumenten?
- Hoe kan een synergie tussen de pijlers van het toekomstige GVB tot stand worden gebracht? Moet openbare steunverlening worden gekoppeld aan de voorwaarde dat de lidstaten de doelstellingen van het beleid verwezenlijken?
- Hoe kan in het financieringskader van de EU de vereiste flexibiliteit worden ingebouwd om snel op een crisissituatie te reageren?
- Moeten alle sectoren (klein- en grootschalige) tegen gelijke voorwaarden in aanmerking komen voor financiële overheidssteun? Moet het in het EVF opgenomen onderscheid tussen convergentieregio's en niet-convergentieregio's bewaard blijven?
- Moeten vormen van indirecte steunverlening, zoals de verlenging van diensten die in verband staan met visserijbeheer (toegang, onderzoek, controle) ook in de toekomst gratis aan alle branches van de sector worden verstrekt?
- Moeten permanente visserijsubsidies geleidelijk worden afgeschaft, met dien verstande dat alleen de subsidies ter mildering van de sociale gevolgen van de herstructurering van de sector tijdelijk behouden blijven?

2.8. De externe dimensie.

Krachtens het Verdrag is de exclusieve bevoegdheid van de EU op het gebied van de instandhouding van aquatische hulpbronnen ook van toepassing op het beheer van de visserijactiviteiten van de communautaire vloten in niet-communautaire wateren.

De uitbreiding van de beginselen van duurzame en verantwoordelijke visserij tot het internationale niveau moet de belangrijkste doelstelling zijn in het kader van de externe dimensie van het GVB. Daarom is het absoluut noodzakelijk de doelstellingen van de externe dimensie te herzien en opnieuw te definiëren.

Het toekomstige GVB moet verantwoordelijke visserij blijven bevorderen in internationale fora zoals de Algemene Vergadering van de VN en de FAO. Er moet verder werk worden gemaakt van het zeerecht, van de bescherming van kwetsbare mariene ecosystemen en van de onderhandelingen over een internationale

overeenkomst inzake buiten de nationale jurisdictie vallende mariene genetische hulpbronnen.

Regionale organisaties voor visserijbeheer (ROVB's) zijn de beste instrumenten voor visserijbestuur maar zij moeten hun opdracht beter vervullen en hun algemeen prestatieniveau opkrikken. De samenwerking met internationale partners blijft in dit verband van cruciaal belang. Naar aanleiding van de GVB-hervorming van 2002 hebben de traditionele visserijovereenkomsten geleidelijk plaats moeten maken voor de visserijpartnerschapsovereenkomsten (VPO's). Deze hebben tot doel de communautaire vaartuigen toegang tot bepaalde wateren te verschaffen en de capaciteit van de partnerlanden om duurzame visserij in hun wateren te garanderen te versterken.

De grootste verdienste van de VPO's is dat zij het visserijbestuur in wateren van ontwikkelingslanden helpen te verbeteren. De wetenschappelijke analyse- en onderzoekscapaciteit moet echter worden versterkt.

De steun voor de visserijsector, o.a. binnen de VPO's, heeft weliswaar bijgedragen tot de ontwikkeling van de sector, maar onvoldoende om een significant effect te hebben op het gebied van armoedebestrijding en de verwezenlijking van de millenniumdoelstellingen. Voorts moet in het externe visserijbeleid meer rekening gehouden worden met de voedselzekerheidsstrategieën van de betrokken derde landen.

De huidige structuur van de EU-overeenkomsten moet daarom tegen het licht worden gehouden. Er moet worden gezocht naar alternatieve overeenkomsten met derde landen die beter tegemoet komen aan de behoeften van de sector in de EU en in de partnerlanden. De invoering van regionale vormen van samenwerking kan een interessante denkpiste zijn, vooral nu regionale integratie als instrument voor ontwikkeling in de lift zit.

- De bevordering van verantwoordelijke en duurzame visserij is de hoofddoelstelling van het GVB. Is er een reden waarom de externe dimensie van het GVB door andere doelstellingen moet worden aangestuurd?
- Hoe kan de EU haar rol in internationale fora versterken om het mondiaal bestuur van de zeeën, en met name van de visserij, te verbeteren?
- Hoe kan de EU met haar partners samenwerken om de ROVB's efficiënter te maken?
- Momenteel geldt het beginsel van gratis toegang tot internationale wateren. Moet dit zo blijven of moeten vissers betalen voor het recht om in volle zee onder het bestuur van de ROVB's te vissen?
- Hoe kan in het kader van toekomstige internationale visserijovereenkomsten gewerkt worden aan doelstellingen als het bevorderen van investeringen (oprichting van joint-ventures, overdracht van kennis en technologie, investerings- en capaciteitsbeheer voor de visserijsector en zo meer), het creëren van werkgelegenheid (op vaartuigen, in havens, in de verwerkingssector) of het bevorderen van goed maritiem bestuur?
- Zijn VPO's de beste instrumenten om buiten de communautaire wateren tot een duurzame uitoefening van de visserij te komen of moeten deze worden vervangen door andere vormen van samenwerking? Moeten regionale instrumenten in

overweging worden genomen en moeten deze de gestroomlijnde bilaterale instrumenten vervangen, dan wel aanvullen?

- Hoe kan wetenschappelijk onderzoek ter beoordeling van de duurzaamheid van visbestanden en de controle van de visserijactiviteit transparanter en efficiënter worden gemaakt?
- Hoe kan de EU zorgen voor betere samenwerking met de ontwikkelingslanden en voor betere naleving van de nieuwe voorschriften door die landen?
- Moeten de marktdeelnemers van de EU alle kosten van de door hen in wateren van derde landen verrichte visserijactiviteiten dragen of moet de Gemeenschapsbegroting een deel van deze kosten ten laste blijven nemen?
- Hoe kan de EU bijdragen tot beter visserijbeheer in de ontwikkelingslanden, bijvoorbeeld aan de hand van gerichte steun?
- Moet in het kader van de externe dimensie van het GVB nog steeds worden gestreefd naar de aanwezigheid van de Europese visserijvloeden buiten de EU en de behartiging van de belangen van die vloeden in derde landen, teneinde de ontwikkeling van de betrokken partnerlanden te steunen?
- Hoe kunnen de synergieën tussen de verschillende vormen van steunverlening, de verschillende partners in de visserijsector en de ontwikkelingsstrategieën van de kuststaten worden versterkt?
- Moet aquacultuur in de toekomstige partnerschapsovereenkomsten worden opgenomen?
- Hoe kan het potentieel van de kleinschalige visserij in derde landen worden verbeterd met het oog op duurzaamheid en op ecologische en sociale baten?

2.9. Aquacultuur.

De aquacultuur zorgt voor een groeiend aandeel in de mondiale productie van aquatische levensmiddelen. De aquacultuurproductie in de EU speelt weliswaar een belangrijke rol in het economische weefsel van tal van gebieden aan de kust en in het binnenland van de EU-lidstaten, maar is de laatste jaren desondanks gestagneerd. De specifieke problemen van de aquacultuur voor de korte- en de middellange termijn zijn door de Commissie in een afzonderlijke mededeling behandeld. Toch dient de rol die de aquacultuur in het hervormde GVB zal spelen, aan de orde te worden gesteld.

- Welke rol is in het toekomstige GVB weggelegd voor de aquacultuur: Moet deze sector een geïntegreerde fundamentele pijler van het GVB vormen, met eigen specifieke doelstellingen en instrumenten, of moet de ontwikkeling ervan aan de lidstaten worden overgelaten? Welke instrumenten zijn nodig om de aquacultuur in het GVB te integreren?

Verder besluit de COM dat het werk aan de hervorming van het GVB het effectiever maken van het huidige GVB niet in de weg staat. Er zal nog veel gedaan worden in de resterende tijd tot de hervorming in 2012, zoals:

- De hervorming van het controlebeleid om tot een degelijke uitvoering van het GVB te komen en een gelijk speelveld tussen alle LS te bereiken.
- Voortdurende strijd tegen IUU-visserij zowel in EU-wateren als om de invoer van de producten van dergelijke visserij te weren.
- Nieuwe initiatieven om teruggooi te verhinderen en gevoelige soorten en habitats te beschermen.
- Voortdurende integratie van het GVB in het geïntegreerde maritieme beleid (GMP) zoals steun voor de uitvoering van de Mariene strategie om de bescherming van marine ecosystemen te waarborgen.
- Een nieuwe strategie voor aquacultuur opdat deze sector zich verder zou kunnen ontwikkelen.
- Vastlegging en toepassing van bijkomende langetermijnplannen om de visserijdruk op overbeviste bestanden te verminderen en tot MSY terug te brengen.
- Bekomen van meer transparantie voor verbruikers en verdere verbeteringen op gebied van traceerbaarheid van de productie over de hele marktketen.

3. CONSULTATIEPROCES OVER HET GROENBOEK

Het is de bedoeling dat stakeholders en het brede publiek in de loop van 2009 op het Groenboek reageren om zo input te leveren voor de hervorming van het GVB. Vlaanderen is een actieve partner in het consultatieproces over het Groenboek. Op 6 juli 2009 werd door het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid in samenwerking met het VLIZ (Vlaams Instituut voor de Zee) een hearing georganiseerd voor het brede publiek. Tijdens die sessie hebben dhr. Joost Paardekoper en dhr. Peter Hopkins, beide van de Europese Commissie, de thema's van de hervorming duidelijk gesitueerd

In de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, bijzondere raadgevende Commissie zeevisserij, is de inhoud van het Groenboek diverse malen het onderwerp van discussie geweest. De Centrale Raad voor het Bedrijfsleven zal haar standpunten schriftelijk aan de COM sturen.

In het kader van de Strategische Adviesraad Landbouw en Visserij (SALV), werd de problematiek van het Groenboek in haar technische werkgroep visserij van 13 oktober 2009 behandeld. Het advies van de SALV werd op 30 november beschikbaar gesteld.

Leden van de Rederscentrale, de enige producentenorganisatie voor de visserijsector in België, waren aanwezig op de drie bovengenoemde vergaderingen en hebben aldus kans tot inbreng gekregen.

Op 24 november 2009 had een vergadering plaats van de European Association of Fisheries and Aquaculture Research Organisations (EFARO) in Oostende. Deze vergadering werd georganiseerd door ILVO en had tot doel het Groenboek en het hervormde Common Fisheries Program te evalueren en de gevolgen ervan in te schatten op wetenschappelijk vlak.

4. STANDPUNT VAN DE VLAAMSE OVERHEID

4.1. Algemeen.

In eerste instantie wil de Vlaanderen erop wijzen dat het streven naar duurzaamheid ook in de toekomst moet blijven berusten op het evenwicht tussen drie evenwaardige pijlers, nl. de ecologische, economische en sociale pijler om een evenwichtige en leefbare sector uit te bouwen.

4.1.1. Overcapaciteit.

Volgens het Groenboek is overcapaciteit van de Europese vloten dé belangrijkste oorzaak van de overbevissing en de slechte economische rendabiliteit van de visserijsector. Nochtans werd er o.a. via sloop, al een groot deel van de vloten afgebouwd. In België bijvoorbeeld, werd op 10 jaar tijd 39 % van de vloot afgebouwd in aantal vaartuigen. Van 2003 tot 2009 daalde de capaciteit van de Belgische vloot met 11 %, uitgedrukt in motorvermogen en met 22 % uitgedrukt in tonnenmaat. In uitvoering van het MB van 2 juni 2009 werden recent, in het kader van de vlootaanpassingsregeling (VAR), opnieuw 9 grote boomkorvaartuigen met overheidssteun aan de vloot onttrokken zodat de Belgische vloot nog slechts 90 vaartuigen omvat. **Het lijkt ons dat België reeds op die manier voldoende zijn steentje heeft bijgedragen tot afbouw van de overcapaciteit en geen verdere sloop van vaartuigen meer opgelegd moet krijgen.** Een verdere afbouw van de vloot zou bovendien de leefbaarheid van de andere havenactiviteiten in het gedrang brengen.

Blijkbaar leidt dit alles echter niet tot een gezondere Europese vloot en wij vragen ons dan ook af of de Commissie kan meedelen hoe groot de overcapaciteit van de Europese vloten wel is en hoeveel bepaalde lidstaten (LS) ongeveer moeten afbouwen? Hoe kan men berekenen welke capaciteit nodig is om de huidige TAC's op een rendabele manier op te vissen en hoe kan men hierbij rekening houden met de technische en technologische vooruitgang van de vaartuigen en vangstechnieken? Heeft in die zin de Belgische vloot, met een beperkte kustzone en in volle mutatie naar duurzaamheid geen recht op in minimale instandhoudingsdoelstelling rekening houdend met de verwachting dat binnen enkele jaren (vanaf 2015?) de bestanden zich herstellen. Hoeveel vaartuigen zullen dan nodig zijn en zullen we dan opnieuw investeren in nieuwbouwvaartuigen? Wij zijn van mening dat het ogenblik gekomen is om een kleine vloot als die van België te gaan beschermen (zie verder onder 4.2.1.).

Een antwoord op deze vragen lijkt ons noodzakelijk als basis voor een degelijk, toekomstgericht beleid.

4.1.2. Tot stand brengen van een nalevingscultuur.

De Europese Rekenkamer heeft in november 2007 een verslag gepubliceerd waarin een uitvoerige beschrijving gegeven wordt van de tekortkomingen in de visserijcontrole in de EU. De COM heeft zich akkoord verklaard met de analyse van de Rekenkamer en was van mening dat dringend werk moest worden gemaakt van een diepgaande hervorming van het controle- en handhavingssysteem. Daarom werd recent een herziening van de controleverordening in de Raad afgerond: de nieuwe controleverordening zal weldra gepubliceerd worden en is van kracht vanaf 1 januari 2010, met uitzondering van bepaalde maatregelen die pas van start gaan op 1 januari 2011.

Men wil bovendien de sterke weerstand tegen de uitvoering van het beleid ombuigen, o.m. door meer zelfbeheer en een resultaatgebonden beheer. Co-management kan in zekere mate

bijdragen tot betere naleving van de reglementering en zeker een resultaatgebonden beheer lijkt ons positief.

4.1.3. Gedecentraliseerde besluitvorming.

In haar Groenboek pleit de COM ervoor om te zorgen voor een eenvoudiger en goedkoper beleid door het te delegeren naar het juiste besluitvormingsniveau. Raad en Europees Parlement moeten zich buigen over de beginselen, en de uitvoeringsbesluiten moeten worden overgelaten aan de lidstaten, de COM, de regio's en/of de sector (zelfbeheer). Op die manier zal volgens de COM, de uitvoering beter aansluiten op de specifieke lokale omstandigheden en krijgt de sector meer verantwoordelijkheid bij het uitstippelen van haar eigen toekomst.

Vlaanderen is van mening dat een verschuiving van bevoegdheden naar de COM niet wenselijk is. Uiteraard moet de Raad zich in eerste instantie bezig houden met de beginselen van het GVB en horen uitvoeringsbesluiten vooral door de COM genomen te worden. Heel wat beslissingen binnen het GVB zijn echter erg politiek geladen en deze dienen ons inziens materie voor de Raad te blijven. De invloed van de toepassing van het Verdrag van Lissabon wordt beter afgewacht. Ook de procedures bij de COM verlopen soms heel traag.

Wij willen er tevens op wijzen dat toenemende decentralisatie kan leiden tot toenemende complexiteit. Daarom is Vlaanderen geen voorstander van het creëren van bijkomende niveaus. Wij zijn voorstander van het behoud van de drie voornaamste beslissingsniveaus, nl. Raad, Commissie en lidstaten. Het is in eerste instantie aan de LS om te bepalen welke mate van zelfbeheer zij voor haar visserijsector wenst te gebruiken, uiteraard binnen een stringent Europees beleids- en controlekader.

Wel pleiten wij voor meer samenwerking met de belanghebbenden via de regionale adviesraden (RAC's) en er moet beter rekening gehouden worden met hun praktijkgetoetste inzichten inzake het uitstippelen van langetermijnplannen en beheersadviezen. Een ander belangrijk punt dat zeker meer aandacht verdient, is de relatie tussen wetenschappers en de sector. Het onbegrip dat vaak leeft bij onze vissers wanneer de voorstellen voor bijvoorbeeld de vangstmogelijkheden worden gepresenteerd, toont aan dat deze relatie sterk verbeterd kan worden. Vlaanderen is dan ook voorstander om te onderzoeken hoe de sector beter ingelicht kan worden over de totstandkoming van de wetenschappelijke adviezen en het gebruik hiervan bij het opstellen van voorstellen en hoe de sector nauwer betrokken kan worden bij dit proces.

4.2. Specifieke punten voor de verbetering van het GVB in de toekomst.

4.2.1. Een gedifferentieerde visserijregeling ter bescherming van kleinschalige kustvloten.

De COM stelt gedifferentieerde beheersregelingen voor: één voor grootschalige vloten met nadruk op aanpassing van de capaciteit en economische efficiëntie, en een tweede voor kleinschalige vloten in kustgemeenschappen met nadruk op sociale oogmerken. Ook voor overheidssteun zou dit tweesporenbeleid kunnen worden gehanteerd. De grootschalige vloot zou zelfbedruipend moeten zijn. Het kleinschalige segment kan via overheidssteun worden geholpen. Hierbij moet steeds de ecologische duurzaamheid in het oog worden gehouden.

Onze eerste vraag hierbij is hoe men de kleinschalige en grootschalige vloot gaat definiëren. Een definitie voor kleinschalige visserij wordt gevonden in artikel 26, lid 1 van de EVF-

verordening (EG) nr. 1198/2006, nl. de visserij door vissersvaartuigen met een lengte over alles van minder dan 12 meter die geen gebruik maken van gesleept vistuig. Men dient ons inziens onderscheid te maken tussen enerzijds de kleinschalige vloot en de kustvloot (vloten met toegang tot de territoriale wateren) en anderzijds de beperkte vloten binnen de EU waartoe de Belgische vloot met amper een 90-tal vaartuigen in zijn geheel zeker behoort.

Zo heeft België bijvoorbeeld een bijzondere beschermingsmaatregel voor het kustvisserssegment, dit zijn vaartuigen met een motorvermogen kleiner of gelijk aan 221 kW en een tonnenmaat kleiner of gelijk aan 70 BT die zeereizen ondernemen van hoogstens 24 uur waarvan het begin en het einde in Belgische havens is en die door de overheid een gunstig advies krijgen over hun aanvraag tot toetreding tot dit segment. Deze vaartuigen engageren zich om gedurende 5 jaar hun motorvermogen niet op te voeren door samenvoeging met het motorvermogen van een ander vaartuig en krijgen daarvoor in ruil vrije toegang tot de bestanden, maar worden wel onderworpen aan een visserijinspanningsregeling. Dit is een gewenste toepassing van subsidiariteit binnen het Europees kader maar is echter niet wat door de COM bedoeld wordt met kleinschalige vloten.

Vlaanderen pleit er dan ook voor om het beheer van de kleinschalige en kustvloten over te laten aan de lidstaten daar het hier om plaatsgebonden activiteiten gaat. In dat verband stippen wij ook aan dat wij voorstander zijn van het behoud van de huidige toegangsregels tot de 12-mijlszones. Er moet ook in de toekomst een duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen toegang tot de wateren en toegang tot de visbestanden.

Wat betreft de grootschalige vloot ontbreekt ook hier een definitie en moeten wij binnen dit segment een verschil maken tussen de middelgrote vloten en de grootschalige industriële visserij. Er kan over gediscussieerd worden of dit onderscheid moet gemaakt worden o.b.v. vaartuigkenmerken of o.b.v. omzet. Dit lijkt ons erg belangrijk omdat er een gedifferentieerde aanpak nodig is tussen deze twee vlootsegmenten op gebied van beheer en subsidie.

De grote Vlaamse bezorgdheid is dat België wel een kleine vloot heeft met slechts 90 vaartuigen maar die naar Europese interpretatie – voorlopig – gecatalogiseerd worden als Groot Vlootsegment ondermeer om wille van hun vermogen. Hierdoor zou elke overheidssteun kunnen wegvallen, met als gevolg dat de vloot nog verder gedecimeerd zou worden. Vlaanderen wil daarom de COM bewust maken van de specifieke Belgische situatie. Een zelfbedruipende grootschalige vloot lijkt ons in de eerste jaren niet haalbaar door de slechte toestand van de bestanden en het feit dat men vaststelt dat de kosten in sommige gevallen nu groter zijn dan de opbrengsten. Deze toestand moet eerst keren alvorens men de steun kan gaan afbouwen zo niet zal de Belgische vloot haar transformatieproces naar duurzame visserij niet kunnen afwerken. Vlaanderen is dus zeker geen voorstander van een tweesporenbeleid tussen de kleinschalige en grootschalige vloot.

Nogmaals wil Vlaanderen erop wijzen dat onze kleine vloot die op de rand van de leefbaarheid balanceert, speciale behandeling en bescherming verdient zoals reeds voorzien in de crisisverordening nr. 744/2008. Feit is dat de Belgische vloot al dusdanig afgebouwd is, dat een verdere inkrimping zou leiden tot het verdwijnen van de visserijsector in België. De

definiëring van kleinschalige vloot kan best gebeuren volgens de geografische indeling en rekening houdend met de specifieke verschillen per kustgebied. Hierbij is het lokaal socio-economisch belang van de visserijsector en de eventuele lokale marktvoorziening veel belangrijker als criterium dan de kleinheid van schaal in de strikte zin van het woord.

4.2.2. De EU-visserij optimaliseren.

Vlaanderen pleit voor volgende beginselen:

- Behoud van het TAC-beheerssysteem met behoud van quotabeheer op LS-niveau, zonder introductie van lastenboeken: Het gebruik van TAC's is sinds de invoering ervan een gedegen houvast gebleken en de toestand van de bestanden is volgens ons te onzeker om dit principe los te laten. Het TAC-beheerssysteem moet de kern van het GVB blijven en daarbij pleiten wij voor het behoud van het quotabeheer op LS-niveau. Vlaanderen is geen voorstander van het idee van de COM om quota vanuit de COM direct aan de vaartuigen toe te kennen. Vlaanderen blijft voorstander van een zogenaamd collectief benuttingssysteem zowel voor de quota als voor de verdeling van de visserijinspanning (VI). Elke LS moet zelf kunnen beslissen welke aanpak het beste is voor de verdeling van zijn quota en VI en heeft in deze over de jaren heen een traditie opgebouwd waar alleen de LS zelf over kan beslissen.
- Behoud van een eenvoudig ondersteunend visserijinspanningssysteem: Wij zijn steeds voorstander geweest van een eenvoudig VI-systeem als ondersteuning voor het TAC-beleid en gebaseerd op zeedagen. Vlaanderen vraagt met aandrang om het pas ingevoerde kW-zeedagensysteem te onderwerpen aan een grondige evaluatie alvorens het systeem verder uit te breiden naar andere soorten en gebieden. Wij zijn vragende partij om flexibiliteit in de VI in te voeren (over de jaren heen) naar analogie met de interjaarlijkse quotaflexibiliteit. Bovendien moet de VI, vooral in de gemengde visserij, ten allen tijde groot genoeg zijn om de toegestane quota te kunnen opvissen.

In dit verband willen wij er ook op wijzen dat herstel-, beheers- en langetermijnplannen in de gemengde visserij quota-opnameproblemen kunnen veroorzaken bij systematische reductie van de VI met 10 à 25 % per jaar. Wij pleiten voor meer soepelheid en wijzen erop dat het VI-systeem in het beheersplan tong in de gebieden VIIIa,b via beperking van het aantal aanwezige vaartuigen in GT, een eenvoudig en efficiënt alternatief gebleken is.

Teruggooiverbod: Wat het probleem van teruggooi betreft, willen wij er allereerst op wijzen dat teruggooi inherent is aan de visserij. Men kan onmogelijk op tong of garnaal vissen zonder een bepaald niveau van teruggooi te aanvaarden. Wij zijn het eens met de COM dat teruggooi zoveel mogelijk moet verhinderd worden en dat er meer dan in het verleden op gelet moet worden geen maatregelen te nemen die teruggooi in de hand werken. Dit is een absolute voorwaarde waaraan elke maatregel in de toekomst moet getoetst worden. Verder moeten blijvende inspanningen geleverd worden met inzet van de best mogelijke visserijtechnieken om de teruggooi zoveel mogelijk te verminderen. Het recent naar alle gebieden uitgebreide highgradingverbod kon wel op onze sympathie rekenen en is een belangrijke stap in het reduceren van verlies van waardevolle biomassa.

Het monitoren van teruggooi is een ongelooflijk dure zaak en een reductie of verbod op teruggooi is onmogelijk sluitend te controleren en in vele gevallen onuitvoerbaar. Noch

de bestanden, noch de visserijsector, noch de consument zijn op dit ogenblik gebaat met het opdrijven van de productiekosten.

Vlaanderen is zich bewust van de problematiek en neemt deze problematiek mee in het wetenschappelijk onderzoek maar is tegen de invoering van een teruggooiverbod zonder realistische praktijkoplossingen voor soorten en grootteklasse. Het voorstel mag in geen geval gepaard gaan met overregulering en een onmogelijke sluitende controle. Bovendien staat het wetenschappelijk niet vast dat een teruggooiverbod zal leiden tot een betere toestand van de bestanden. Voor ons is het belangrijkste doel het reduceren van de ondermaatse bijvangst. Het aanvaarden van een bepaald teruggooiniveau onder welbepaalde voorwaarden en eveneens gepaard met incentives voor meer selectiviteit van de visserijactiviteiten, is volgens ons de enige te verdedigen mogelijkheid.

4.2.3. Relatieve stabiliteit en toegang tot de kustvisserij.

Zoals eerder vermeld, wil Vlaanderen het behoud van de huidige toegangsregels tot de territoriale wateren. Er moet ook in de toekomst een duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen toegang tot de wateren en toegang tot de visbestanden.

Het voordeel van het principe van de relatieve stabiliteit, zoals het in 1983 werd ingevoerd, is dat hiermee een mechanisme voor de verdeling van de vangstmogelijkheden over de lidstaten werd vastgesteld. Daarom wil Vlaanderen niet afstappen van het principe van de relatieve stabiliteit. Wel lijkt ons de tijd gekomen om de historische basis voor de bepaling van de verdeelsleutels aan een kritische blik te onderwerpen. Gedurende meer dan 25 jaar is de visserij in de verschillende lidstaten geëvolueerd en heeft zich aangepast aan de nieuwe realiteit op biologisch, economisch en sociaal vlak. Alle LS hebben gebruik kunnen maken van de mogelijkheid tot ruilen van quota en zowel de vangstsector, als de verwerkende en distributiesector heeft zich hieraan aangepast.

Het grote probleem blijft nog altijd de onzekerheid van de vangstgegevens en telkens als gegevens moeten gebruikt worden, heeft men dezelfde discussies over de keuze en de betrouwbaarheid van de verschillende statistieken.

Om al deze redenen vindt Vlaanderen het wenselijk om dringend een studie uit te voeren van de effecten van het principe van relatieve stabiliteit op basis van de effectieve quota (incl. ruil) van de LS van de laatste 5 of 10 jaar. Dit sluit de discussie over de juistheid van de vangstgegevens uit en deze gegevens staan ook het dichtst bij de reële behoeften van de visserijsectoren van de LS op dit ogenblik. Een grondige evaluatie van de effecten hiervan zou dan de basis kunnen vormen voor een hervorming van de relatieve stabiliteit. Ook een discussie over de toepassing van de Preferenties van Den Haag wordt op die manier overbodig. De mogelijkheid tot ruilen van quota's tussen de LS onderling moet ook in dit systeem blijven bestaan om evoluties in de visserij en de vloten mogelijk te maken.

4.2.4. Handel en markten – van vangst tot verbruiker

De crisis die vorig jaar ontstond n.a.v. de hoge brandstofprijzen en de instortende visprijzen die we in 2009 overal in Europa vaststellen, benadrukken eens te meer de malaise die in de visserijsector bestaat op vlak van handel en vermarkting van verse visserijproducten.

De nood aan een grotere zelfvoorzieningsgraad voor visserijproducten in de EU wordt ons inziens onvoldoende erkend en verholpen. Het besef dat een grotere zelfbevoorrading een element van duurzaamheid is, moet groeien en moet gepaard gaan met een gedegen beleid en de bereidheid van de autoriteiten om de Europese visserij en aquacultuursector in een positief daglicht te stellen. Wat op de markt gebracht wordt, verdient een duurzaamheidslabel en het vertrouwen van de consument. Wij twijfelen er ten eerste aan om hiervoor het pad van de marketing- en/of ecolabels in te slaan. Ons inziens bieden deze te weinig garantie op echte duurzaamheid, stellen zij niet-gelabelde producten ten onrechte in een slecht daglicht en scheppen zij een hoop verwarring bij de consument. Zij leiden in vele gevallen enkel tot nog maar eens een verhoging van de productiekosten en een hogere prijs voor de consument zonder de nodige meerwaarde en met een twijfelachtige garantie. Zij leiden in de eerste plaats tot een versterking van de distributieketen die eist dat ze dit label er gratis verkrijgt en niet tot een versterking van de positie van de primaire productiesector die moet opdraaien voor de kosten.

Eén van de zaken die zo snel mogelijk moet worden aangepakt, is het opleggen van dezelfde normen en waarden, o.a. op vlak van duurzaamheid, die aan de communautaire productie worden opgelegd, aan de ingevoerde visserijproducten uit derde landen, dit natuurlijk binnen de grenzen van de internationale handelsregels.

Daarnaast willen wij ook een kritische blik werpen op het uit de handel nemen van visserijproducten voor menselijke consumptie. Wij gaan akkoord met de analyse van de COM inzake het huidige marktondersteuningsbeleid. Het nut ervan is door de omstandigheden erg betwistbaar geworden. Het prijsstabiliserend effect is erg twijfelachtig binnen de huidige marktomstandigheden en de leefbaarheid van de sector wordt er niet door gegarandeerd. Vooral de verplichte vernietiging van minder gegeerde visserijproducten, vooral van die soorten die overbevist zijn of bescherming verdienen, is niet meer verdedigbaar en draagt niet bij tot een positief imago van de visserijsector. Wij willen wel het behoud van bepaalde minimumprijzen voor een beperkt aantal vissoorten maar zijn voorstander van het afschaffen van de vernietiging en uit de handel nemen van veilige, legaal gevangen en consumeerbare producten. Dit houdt volgens ons ook een stuk duurzaamheid in en zal meer verantwoordelijkheid bij de sector leggen die haar aanbod beter op de vraag moet afstemmen en andere afzetmogelijkheden voor haar producten zal moeten zoeken.

Aandacht voor het verbeteren van de algemene concurrentiele positie van de Europese vissersvloten op de wereldmarkt van visserij- en aquacultuurproducten wordt noodzakelijk.

4.2.5. De kennisbasis voor het beleid

Vlaanderen wil vooral dat de middelen efficiënt worden ingezet en dat er voldoende coördinatie en samenwerking is tussen de verschillende actoren. Op dit vlak hebben wij maar één bijkomende opmerking die echter ontbreekt in het Groenboek en die wij dan ook behandelen onder 4.3.2., nl. een grondige evaluatie en herziening van de datacollectieverordening die in 2008 werd aangenomen.

4.2.6. Structuurbeleid en openbare financiële steunverlening.

Vlaanderen is van mening dat een meer toekomstgericht beleid hier op zijn plaats is. Daarom pleiten wij voor het bestuderen van de mogelijkheid om vanaf 2015 steun te geven, onder welbepaalde voorwaarden, voor vervangingsnieuwbouw, dit in het licht van verouderde vloten, alternatieve visserijtechnieken en duurzaamheid. Doen wij dit niet, dan vrezen wij dat

de Europese Gemeenschap zal blijven zitten met een verouderde, niet-rendabele, onefficiënte en ecologisch minder verantwoorde vloot zonder toekomstvisie.

Daarnaast moet meer steun gereserveerd worden voor beginnende jonge reders of aquacultuurproducenten en voor milieuvriendelijke alternatieven hetgeen eveneens past in het toekomstgericht denken.

Vlaanderen is voorstander van het behoud van subsidies voor zwaartepunt 1 die tevens het hoofddoel van de steun moet blijven krijgen. Steun moet in eerste instantie ten goede komen aan een gezonde en efficiënte productiesector onder het motto “voorkomen is beter dan genezen”. Op die manier kunnen desastreuze economische en sociale gevolgen voorkomen worden zodat minder steun hiervoor nodig is.

In het kader van de steun voor verwerking en afzet moet meer aandacht moet gaan naar het scheppen van een terecht positief imago van de Europese visserijsector.

4.2.7. Aquacultuur

- Binnen Europa moet aquacultuur een grotere rol spelen in de eigen bevoorrading.
- Wat betreft competitiviteit willen wij dat er streng op wordt toegezien dat aquacultuurproducten die in de EU ingevoerd worden aan dezelfde eisen en normen voldoen als de in de EU geproduceerde producten. Daarbij is een initiatief van de COM dat voor meer transparantie zorgt in deze materie zeer welkom.
  - Het lijkt ons ook noodzakelijk dat op alle Europese aquacultuurproducten vermeld wordt aan welke eisen en normen deze voldoen.
  - De EU kan en moet een belangrijke rol blijven spelen in onderzoek en ontwikkeling voor de aquacultuursector.

Verder zouden wij hier willen aan toevoegen dat de aquacultuursector moet uitgroeien tot een zelfstandige, volwaardige, niet van subsidie afhankelijke sector die een complementaire rol kan spelen in de zelfbevoorrading binnen de EU, zonder met visserij in competitie te treden.

4.2.8. GVB en het maritiem beleid

De integratie van het GVB in het bredere maritiem beleid is belangrijk voor het welslagen van het doelstellingen van dat GVB. Integratie houdt verschillende aspecten in, het bereiken van de ‘good environmental status’ zoals bepaald in de ‘Marine Strategy Framework’, de visserijrechten in mariene beschermde gebieden enzovoort. Binnen de ruimtelijke ordening moet het recht op vissen wel vrijwaard blijven, zij het mits voorbehoud voor bepaalde vistechieken. Een extra mogelijke dimensie voor de vissers ligt in het monitoren van de vervuiling en het opvolgen van een eventuele impact van klimaatverandering.

Een aantal visvaartuigen zouden multifunctioneel ingezet kunnen worden. Bijvoorbeeld, het multifunctioneel gebruik van kleinere visvaartuigen voor toeristische of educatieve doeleinden in bepaalde periodes van het jaar, daguitstappen op de zee met genodigden (toeristen, duikers, hengelaars - met of zonder gebruik van quota -, vervoer van goederen, veerpontfunctie,...), het laten bezoeken van de vaartuigen in havens voor educatieve doeleinden enzovoort.

4.3. Ontbrekende elementen.

4.3.1. Niet-visserijgebonden visserijsterfte.

Het lijkt ons dat de niet-visserijgebonden vissterfte meer aandacht verdient. Vlaanderen pleit ervoor om in de toekomst meer rekening te houden met resultaten van studies en onderzoek die op dat vlak gebeuren.

3.3.2. Evaluatie en herziening van de datacollectieverordening.

Verordening (EG) nr. 199/2008 van de Raad van 25 februari 2008 betreffende de instelling van een communautair kader voor de verzameling, het beheer en het gebruik van gegevens in de visserijsector en voor de ondersteuning van wetenschappelijk advies over het gemeenschappelijk visserijbeleid.

Wij pleiten ervoor om in het kader van een betere kennisbasis voor het beleid (zie 4.2.5. hierboven) een grondige evaluatie en herziening van deze datacollectieverordening te voorzien. De COM krijgt enorm veel gegevens binnen maar de vraag is of deze efficiënt verzameld, gebruikt en bestudeerd worden. De financiële middelen die hiervoor zowel door Europa als door de lidstaten worden vrijgemaakt, moeten efficiënt ingezet worden. Zij vormen immers de basis voor een degelijk beleid.

5. BESLUIT

Het Gemeenschappelijk Visserijbeleid dat tot stand kwam in 1983 werd tot nu toe om de tien jaar herzien. De laatste hervorming in 2002 moest zorgen voor een duurzame ontwikkeling van de visserij vanuit ecologisch, economische en sociaal oogpunt. Ondanks gunstige ontwikkelingen mede dank zij meerjarige herstel- en beheersplannen, de oprichting van regionale adviesraden waarin alle belanghebbenden zetelen, capaciteitsreducties en de instelling van een systeem van visserijinspanningbeheer, zijn alle doelstellingen nog niet bereikt. De Europese Commissie plant daarom opnieuw een grondige hervorming van het visserijbeleid voor 2013 en wil met de introductie van het Groenboek hierover de discussie op gang trekken en de inbreng van alle belanghebbenden bundelen tegen het einde van dit jaar.

Vlaanderen wil actief meewerken aan de zoektocht naar een krachtig en duurzaam beleid hierbij voortbouwend op de positieve elementen uit het bestaande GVB. Continuïteit en vernieuwing kunnen ons inziens hierbij hand in hand gaan.